

„Restaurování a rekonstrukce Pernerovy hrobky na hřbitově v Kolíně“.**Návrh na rehabilitaci objektu – restaurátorský záměr****Lokalizace památky**

1. Kraj:	Středočeský
2. Město/část města:	Kolín/Kolín - Zálabí
3. Bližší určení místa:	jižní okraj hřbitova při ohradní zdi

Údaje o památce

1. Název:	Hrobka rodiny Pernerovy
2. Autor:	neznámý
3. Sloh /datace:	historizující-novogotický/1887
4. Materiál /technika:	jemnozrný křemitý pískovec tesaný, částečně polychromovaný, černá žula, leštěná (sloupy), šedá žula, štokovaná a broušená (schodiště a rám hrobového místa) omítané zdivo, v klenbách s malovanou výplní
5. Rozměry:	vnější půdorys: 4610x4010 mm, půdorys vnitřní: 2590x3820mm, katafalk: 930x1420x2520 mm, celková výška cca 6700 mm

1. Koncepce restaurování/obnovy objektu

Vzhledem k vysoké úrovni uměleckořemeslného a stavebního provedení objektu, doporučujeme provádět práce v režimu restaurování a památkové obnovy. Cílem je celková revitalizace objektu s důrazem na obnovení jeho architektonické celistvosti a citlivou rehabilitaci historického tvarosloví dekorativní výzdoby, se zachováním autentických kvalit historických povrchů. Kromě hodnot výtvarných, je hrobka památkou na významné občany města Kolína, a tedy nositelem hodnoty společenské a historické.

2. Oprava krytiny střešní konstrukce

Nejzásadnějším činitelem, způsobujícím poškození dekorativních maleb a kamenných architektonických článků, je zatížení jižní fasády zvýšenou dotací vlhkostí. Jejím zdrojem je kromě vzrostlé vegetace, pokrývající severní stěnu zhruba do její poloviny, především neprůchodnost olověných žlabů, skluzů a průtoků chrličů. Další branou pronikání vlhkosti do stavby jsou pak poruchy ve střešní krytině, především poškození hřebene střechy. Před započítím restaurování kamenných článků a maleb je nezbytné provedení opravy stávajících klempířských prvků a provedení oplechování menšího štítu severní fasády. Svrchní strana tohoto štítu je v současné době silně degradována vznikem trhlin v omítce, kterými zatéká do zdiva. Oplechování bude vhodné provést i přes navazující kamenné bloky římsy. Před oplechováním provést nutné opravy kamene, zděných částí a omítek.

Plochu střechy je třeba podrobně prohlédnout po zpřístupnění z lešení. V místě chybějící vrcholové fiály jednoho ze štítů je možné pomocí kamerového průzkumu zkontrolovat stav krovu a bednění. Po jeho vyhodnocení bude rozhodnuto o dalším postupu. Smyslem je zasahovat do střešní krytiny v co nejmenším rozsahu. Kritická místa jsou ve styku krytiny a štítů a v úžlabích. V případě zjištěného zatékání bude nutno krytinu odstrojit od hřebene a postupně rozebírat až k místě poruchy. Odstrojování musí být prováděno opatrně, aby nedošlo k potrhání plechových dílů. Jednotlivé díly budou po odstrojení ručně srovnány dřevěnou paličkou.

Podle stavu dřevěných konstrukcí bude přikročeno k výměně. Pokud to však bude možné, tak napadené dřevo pouze mechanicky odstranit a místo chemicky ošetřit.

Na místě bude dle stavu dílů rozhodnuto o jejich případné výměně. Na výměnu bude použit běžný Cu plech, jehož povrch bude mechanicky zpracován tak, aby se maximálně přiblížil okolní krytině. Na vzorcích bude vyzkoušeno (nejlépe v předstihu), jestli budou nové části patinovány nebo ponechány přirozenému stárnutí.

Zvláštní pozornost bude věnována oplechování Pb - styk hřebenů a všechna úžlabí.

Je třeba prověřit stav plechů a jejich spojů. Na jejich kotvení může být použito lepidlo na bázi bitumenů, např. Enkolit.

Poznámka: Obnova bude provedena tradičními řemeslnými postupy s velkým podílem ruční práce a bez použití moderních materiálů – silikonových tmelů atp.¹

Navržený postup prací

- Demontáž stávajících degradovaných olověných lůžek, skluzů a průtoků pískovcovými chrličů
- Demontáž spodních částí krytiny hrobky z Cu plechů
- Demontáž stávajícího degradovaného hřebene
- Osazení nového hřebene, osazení olověného skluzu, průtoků pískovcovými chrličů a doplnění krytiny z Cu plechů u chrličů
- Osazení oplechování předsazené štítové zdi jižní fasády (do Sadové ulice) včetně odtokových lůžkových žlabů

¹ Ing. arch. Jaroslav Svěrek, Návrh obnovy střešního pláště Pernerovy hrobky

3. Restaurování kamenných článků a vnějších omítek

MgA. Martin Kulhánek, restaurátor kamene

Navržený postup

- Zajištění nejvíce narušených míst ošetření degradovaného kamene konsolidantem na bázi etylesteru kyseliny křemičité, případně v kombinaci s roztokovým konsolidantem na bázi methakrylátového kopolymeru.
- Očištění povrchu kamene teplou vodní párou s regulovatelným tlakem. Před čištěním provést biocidní ošetření ploch napadených mikrobiologickým osídlením.
- Injektáž trhlin, zajištění oddělujících se částí povrchové vrstvy kamene
- Konzervace kamene konsolidantem na bázi etylesteru kyseliny křemičité, případně v kombinaci s roztokovým konsolidantem na bázi methakrylátového kopolymeru.
- Redukce sádrovcových krust pomocí zábalů
- Redukce tmavých depozitů mikroabrazivní metodou
- Doplnění chybějících částí formou nových bloků přírodního kamene: SZ strana – blok navazující na blok č. 47 – vrcholová část vimperku s kraby a blok navazující na blok č. 50 – fiála s křížovou kytkou, JV strana – doplnění hlavy figurálního chrliče, blok č. 52. Navržený materiál: hořický pískovec, alternativně pískovec z lomu Wartowice
- Doplnění menších chybějících částí domodelováním ve směsi umělého kamene – doplnění profilace a ornamentů, zatmelení míst kde hrozí zatékání
- Barevné retuše doplněných míst
- Konzervace omítek zděných částí hrobky – zpevnění původních omítkových ploch konsolidantem na bázi etylesteru kyseliny křemičité v kombinaci s prostředkem na bázi vápenných nanosuspenzí.

- Doplnění chybějících omítkových ploch materiálem strukturou a barevností odpovídající originálu

- Obnovení spárování směsí na bázi přírodně hydraulického vápna, případně trasového vápna

- Vyrovnání pokleslého žulového rámu – demontáž uvolněných částí, provedení betonového základu, opětovné osazení na nový základ, spárování maltou na bázi cementu.

- Kovová táhla budou ponechána na místě, ošetření kovu bude provedeno pasivátorem koroze, v místě vložení táhla do kamene formou injektáže. Povrch bude ošetřen základovou barvou (2x nátěr) a finálním nátěrem grafitovou černí (2x nátěr)

Poznámka: Vzhledem k zasolení a zvýšené vlhkosti stěny přiléhající k obvodové zdi hřbitov doporučujeme zvážit izolaci objektu hrobky od vztlínající vlhkosti vertikální a horizontální hydroizolací. Hydroizolaci je možné provést pomocí injektáže hydrofobizačním krémem (silanový krém Kiesol C, fa Remmers) do předvrtaných subtilních vrtů. Po provedení izolace provést odsolení zasolených částí stavby aplikací zábalů celulózy, bentonitu a křemitého písku s destilovanou vodou.

4. Restaurování dekorativních maleb

MgA. Michal Vedral, restaurátor nástěnných maleb

Lunetová výmalba za plastikou truchlící ženy

Před opravou malby, ideálně však co nejdříve, je nutné zajistit střechu tak, aby do stavby nezatékalo a odstranit porost z jižní hřbitovní stěny, který vlhkost udržuje. Navrhujeme plně rekonstruovat dekorativní malbu v nice stěny. Výrazně poškozenou omítku niky bude nutné odstranit a nahradit novým podkladem (písek/hydraulické vápno). V ideálním případě bude provedena izolace od hřbitovní zdi, která je zdrojem vlhkosti a solí.

Před provedením rekonstrukce bude nutné vytvořit šablony podle dochovaného fragmentu, na jejichž základě bude provedena rekonstrukce dekorativní výmalby. Horní část malby tedy bordura a dekor s akantem bude vytvořena na základě podkladů (archiválií, porovnání jiných Vysekalových realizací a dalších dobových analogií). K realizaci rekonstrukce malířské výzdoby niky bude nutné přesunout dočasně sochu Panny Marie.

Nástrovní výmalba

Malbu klenebních výsečí doporučujeme restaurovat (konsolidace a mírná retuš rozvilin a dekorů. K injektáži se osvědčil Ledan TA1, konsolidaci barevné vrstvy 3% disperze K9. Poškozené omítky budou tmeleny vápennými tmely strukturou povrchu napodobivě k okolí. K retuším a rekonstrukcím navrhujeme kvalitní práškové světlostálé pigmenty pojené 2% disperzí K9. Zlacení navrhujeme obnovit původní technologií – plátkovým zlatem na žlutý mixtion.

Navržený postup

1. Čištění a zajištění malby

- pomocí speciální mikroporézní houby, měkké houby Wishab, skalpelem, štětci aj.
- příp. mokrou cestou (chemicky)
- zajištění pomoc hloubkové injektáže, povrchové pomocí vodné akrylátové disperze
- konzervace malby v lunetě

2. Tmelení hloubkových defektů a prasklin

- vhodným tmelem na vápenné bázi.
- hloubková injektáž dutin malby prostředkem na vápenné bázi
- vytvoření nového štku (s hydraulickou příměsí) v lunetě

3. Návrh celkové malířské obnovy hrobky

- Lazurní retuše, barevná rekonstrukce lunety (pigmenty pojené akrylátovou vodnou disperzí, příp. komerční akrylátové barvy vhodné k restaurování)
- obnova zlacení

4. Příp. závěrečná fixáž malby (např. Primalem WS 24)

5. Kovové svícny

Mgr. Ing. Ondřej Šimek, DiS, restaurátor kovů

Jako vhodnou variantu obnovy díla doporučuji zhotovení dvou nových kovaných kopií noh svícnu. Podoba chybějících luceren by měla být předmětem následného případného dohledání dobového provedení či vytvoření podoby nové na základě analogií. Osazení nových svícnu do kamenného sloupku bude řešeno nerezovým čepem kotveným epoxidovou pryskyřicí. Ke svrchní ploše bude svícen kotven čepy, skrytými uvnitř nohy svícnu.

Navržený postup prací

- demontáž dochované nohy svícnu a převoz do dílny
- restaurátorský průzkum zaměřený na stav konstrukce díla a stratigrafii dochovaných vrstev nátěrů
- vyhodnocení průzkumu a stanovení postupu restaurování – předpokládá se:
- částečné očištění a demontáž nohy na jednotlivé konstrukční prvky
- provedení kopie jednotlivých konstrukčních prvků díla při zachování dobových postupů
- kompletace vyhotovených částí
- provedení povrchové úpravy – tryskání a metalizace povrchu, dva základové nátěry a dva vrchní nátěry v odstínu odpovídajícím výsledkům laboratorního průzkumu / stratigrafie – se souhlasem investora
- osazení díla na původní místo do předem připraveného soklu, který není předmětem této nabídky
- zhotovení dokumentace postupu práce

6. Navržený postup prací dle jednotlivých etap

E01 Oprava střešní konstrukce

Předpokládané zahájení prací: srpen 2022

Předpokládané ukončení prací: listopad 2022

Rozsah prací: Kontrola stavu krovů z lešení. Oprava střešního pláště a dešťových svodů dle navrženého postupu v příloze restaurátorského průzkumu a restaurátorského záměru.

Práce provede odborná firma ve spolupráci s restaurátorem kamene (ošetření kamenných povrchů v místě návaznosti na klempířské prvky

E02 Restaurování kamenného pláště hrobky a kamenných prvků interiéru hrobky, restaurování vnějších omítek

Předpokládané zahájení prací: březen 2023

Předpokládané ukončení prací: listopad 2023

Rozsah prací: Restaurování vnějších a vnitřních kamenných prvků hrobky včetně restaurování sloupků pod kovanými svícny a srovnání pokleslého žulového rámu vymezující prostor hrobového místa. Práce budou provedeny dle restaurátorského záměru.

Práce provede restaurátor s povolením k restaurování kulturních památek v rozsahu restaurování nepolychromovaných figurálních sochařských děl z kamene a restaurování nefigurálních nepolychromovaných uměleckořemeslných děl a restaurátor s povolením k restaurování omítek a polychromovaných nefigurálních uměleckořemeslných děl z kamene.

E03 Restaurování nástěnných maleb v interiéru hrobky, konzervace originálu a zhotovení replik dvou kovaných svíců

Předpokládané zahájení prací: březen 2024

Předpokládané ukončení prací: listopad 2024

Rozsah prací: Restaurování nástěnných lunetových maleb na vnitřní klenbě hrobky a restaurování a rekonstrukce malířské výzdoby interiéru hrobky dle restaurátorského záměru. Práce provede restaurátor s povolením k restaurování kulturních památek v rozsahu restaurování malířských uměleckých děl – nástěnných maleb.

Rekonstrukce dvou noh kovaných svíců včetně instalace dle restaurátorského záměru. Práce provede restaurátor s povolením k restaurování kulturních památek v rozsahu restaurování uměleckořemeslných děl z obecných kovů.

V Kolíně dne 30. 5. 2022

MgA. Martin Kulhánek
sochař a restaurátor

U Borku 652, Kolín 5, 280 02 Kolín

Tel.. 605 261 533

E-mail: martin.kulhanek@centrum.cz

IČO 71409271

MgA. Martin Kulhánek

V Kolíně dne

V Kolíně dne

.....
objednatel:
město Kolín
zast. Michalem Najbrtem,
místostarostou města Kolín

.....
zhotovitel: